

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

від «27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА»

вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.06.2024 року, протокол № 9, та введеної в дію наказом ректора № 248 від 28.06.2024 р.

Розробник: **Ковальчук Наталія Олександрівна**, асистент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Ковальчук Наталія Олександрівна**, асистент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП **Віолетта ХАРАБАРА**

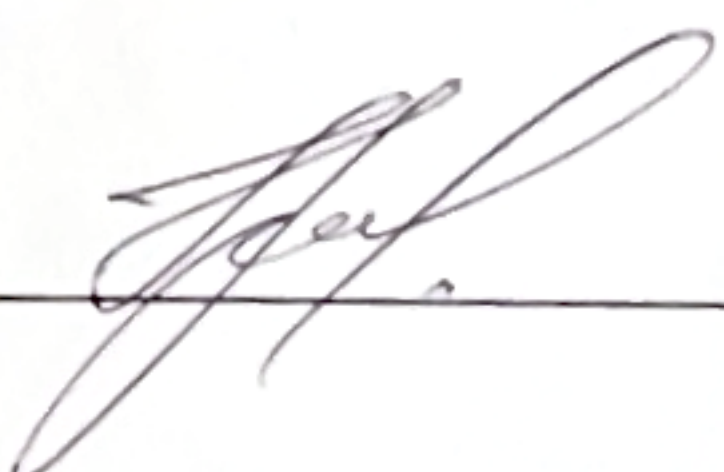
Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни: поглибити та посилити систему знань з методології та практичного здійснення фінансової санації, банкрутства підприємств, фінансового забезпечення ліквідаційних процедур підприємства. Вивчення даної вибіркової дисципліни дозволяє здобувачам вищої освіти посилити компетенції щодо прийняття управлінських рішень у системі фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі антикризового фінансового управління підприємством, санації, реорганізації, банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання. Практична орієнтованість дисципліни та її актуальність в сучасних умовах господарювання дає підстави стверджувати про її важливе значення для вирішення нагальних економічних потреб сьогодення.

Пререквізити. Для ефективного вивчення курсу «Управління фінансовою санацією підприємства» здобувачі вищої освіти вивчають його після вивчення навчальних дисциплін «Фінансовий менеджмент», «Інформаційні системи в бізнесі та бізнес аналітика».

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» сприяє посиленню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	інд.робота	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	II	III	4	120	14	14	-	4	88	-	Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління фінансовою санацією підприємства													
Тема 1. Сутність управління фінансовою санацією підприємства	12	1	1	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Санаційний контролінг	12	1	1	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Складання і погодження плану фінансової санації підприємства	12	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Санаційний аудит	12	1	1	-	2	9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Санація балансу	12	1	1	-		9	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	60	6	6	-	2	46	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Економіко-правові аспекти фінансової санації підприємства													
Тема 6. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства	12	1	1	-	2	9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Зовнішні джерела фінансової санації підприємства	12	1	1	-		9	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Санаційна реструктуризація підприємства	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Оцінювання вартості майна підприємства	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	60	8	8	-	2	42	-	-	-	-	-	-	-

Усього годин	120	14	14	-	4	88	-	-	-	-	-	-
--------------	-----	----	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---

Тематика лекційних занять з переліком питань

п/п	Назва теми з основними питаннями
1	<p>Тема 1. Сутність управління фінансовою санацією підприємства</p> <p>Тема 2. Санаційний контролінг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова криза на підприємстві: фази, види та фактори виникнення/ 2. Економічна сутність санації. 3. Класична модель фінансової санації. 4. Суть, необхідність та основні завдання санаційного контролінгу. 5. Методи санаційного контролінгу.
2	<p>Тема 3. Складання і погодження плану фінансової санації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення та принципи складання плану фінансової санації. 2. Структура плану фінансової санації. 3. Характеристика плану антикризових заходів.
3	<p>Тема 4. Санаційний аудит</p> <p>Тема 5. Санація балансу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і характерні риси санаційного аудиту, його етапи. 2. Санаційна спроможність підприємства. 3. Методика та програма санаційного аудиту. 4. Економічний зміст санації балансу та призначення санаційного прибутку 5. Завдання та основні передумови зменшення статутного капіталу підприємств.
4	<p>Тема 6. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства</p> <p>Тема 7. Зовнішні джерела фінансової санації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та класифікація внутрішніх джерел фінансової стабілізації 2. Збільшення вхідних грошових потоків 3. Зменшення вихідних грошових потоків 4. Основні цілі та порядок збільшення статутного капіталу. 5. Альтернативна санація як метод фінансування оздоровлення підприємств.
5	<p>Тема 8. Санаційна реструктуризація підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та форми реструктуризації. 2. Фінансовий механізм реорганізації підприємства. 3. Реорганізація спрямована на укрупнення (злиття, приєднання, поглинання). 4. Реорганізація підприємств, спрямована на їх розкрупнення (поділ, виділення).
6	<p>Тема 9. Оцінювання вартості майна підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність, завдання та принципи експертного оцінювання вартості майна підприємства 2. Порядок оцінювання вартості майна 3. Оцінювання вартості підприємства як цілісного майнового комплексу 4. Оцінювання вартості корпоративних прав
7	<p>Тема 10. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Догосподарське врегулювання господарських спорів 2. Господарське врегулювання господарських спорів 3. Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств 4. Порядок оголошення підприємства банкрутом

Тематика практичних занять

п/п	Назва теми (питання/завдання)
1	Тема 1. Сутність управління фінансовою санацією підприємства

	<p>Тема 2. Санаційний контролінг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо управління фінансовою санацією підприємства та типів санаційних заходів, санаційного контролінгу та його методів. 2. Визначити ключові цілі фінансової санації підприємства. 3. Висловити та обґрунтувати свою думку на рахунок питання: «Санація чи ліквідація - що вигідніше?» 4. Навести приклади індикаторів, що свідчать про необхідність санації. 5. Визначити завдання та функції санаційного контролінгу. 6. Описати зміст та необхідність застосування методів санаційного контролю.
2	<p>Тема 3. Складання і погодження плану фінансової санації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо складання і погодження плану фінансової санації підприємства. 2. Скласти перелік етапів розробки плану санації. 3. Обговорити: які зацікавлені сторони беруть участь у погодженні плану? 4. Проаналізувати, які фінансові показники обов'язково мають бути відображені в плані фінансової санації. 5. Обговорити ключові розділи плану фінансової санації підприємства.
3	<p>Тема 4. Санаційний аудит. Тема 5. Санація балансу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо санаційного аудиту та фінансової санації. 2. Розрахувати ключові показники, які використовуються для проведення санаційного аудиту та санації підприємства (розв'язок задач). 3. Сформулювати висновки за результатами розв'язаних завдань.
4	<p>Тема 6. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства Тема 7. Зовнішні джерела фінансової санації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо внутрішніх та зовнішніх джерел фінансової санації підприємства. 2. Обговорити питання: «Внутрішні джерела фінансування санації: можливості, ризики використання». 3. Порівняти ефективність внутрішніх та зовнішніх джерел санації у короткостроковій перспективі. 4. Скласти перелік зовнішніх резервів підприємства для відновлення фінансової стійкості. 5. Обговорити питання: «Зовнішні джерела фінансування санації: форма залучення – ризики».
5	<p>Тема 8. Санаційна реструктуризація підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо санаційної реструктуризації підприємства. 2. Визначити відмінності між фінансовою та організаційною реструктуризацією. 3. Обговорити питання: «Форми реструктуризації – приклади застосування – очікувані результати». 4. Визначити, які зміни в структурі управління можуть підвищити ефективність санації. 5. Обговорити ризики, пов'язані з реструктуризацією.
6	<p>Тема 9. Оцінювання вартості майна підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо методів оцінки вартості майна підприємства. 2. Розрахувати вартість підприємства за майновим, ринковим та дохідним підходами.
7	<p>Тема 10. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглибити знання щодо економіко-правових аспектів санації, банкрутства та ліквідації підприємства. 2. З'ясувати різницю між санацією, банкрутством і ліквідацією. 3. Визначити роль арбітражного керуючого у процесі банкрутства. 4. Визначити заходи із запобігання банкрутству боржника - юридичної особи та позасудові процедури 5. Обговорити судові процедури, які застосовуються до боржника-юридичної особи.

Тематика індивідуальних занять

п/п	Назва теми (питання/завдання)
1	<p>Тема 4. Санаційний аудит. Тема 5. Санація балансу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтувати роль санаційного аудиту для проведення санації. 2. Проаналізувати мотиви різних замовників санаційного аудиту. 3. Описати проблеми проведення санаційного контролю на підприємствах України. 4. Порівняти методи проведення санаційного аудиту. 5. Обґрунтувати необхідність проведення санації балансу.
2	<p>Тема 6. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства Тема 7. Зовнішні джерела фінансової санації підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть шляхи збільшення виручки від реалізації з урахуванням впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. 2. Охарактеризуйте методи рефінансування дебіторської заборгованості. 3. З'ясуйте особливості зворотнього лізингу у процесі мобілізації внутрішніх джерел санації. 4. Охарактеризуйте форми участі персоналу у санації підприємства. 5. Опишіть переваги та недоліки залучення санаційних кредитів.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємства» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій. Оцінювання самостійної роботи здійснюється в межах балів за кожну тему дисципліни.

№ п/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи
1	Сутність управління фінансовою санацією підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати визначення поняття «фінансова санація» та пояснити його зміст. 2. Дослідити класифікацію санаційних заходів. 3. Обґрунтувати роль санації у відновленні діяльності підприємства. 4. Створити порівняльну таблицю «Санація - Ліквідація». 5. Визначити основні причини, через які підприємства втрачають фінансову стійкість. 6. Побудувати блок-схему процесу прийняття рішення про санацію. 7. Розробити перелік можливих індикаторів, що сигналізують про потребу санації. 8. Скласти таблицю «Мета – завдання – інструменти фінансової санації». 9. Описати схематично класичну модель фінансової санації підприємства.

2	Санаційний контролінг	<ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясувати особливості санаційного контролінгу. 2. Обґрунтуйте необхідність впровадження санаційного контролінгу на підприємствах, які перебувають у фінансовій кризі. 3. Визначте завдання санаційного аудиту. 4. Визначте умови, за яких такий метод контролінгу як опитування можна успішно використати у процесі санації. 5. Опишіть факторний аналіз відхилень як метод санаційного контролінгу. 6. Дослідіть особливості застосування SWOT-аналізу у процесі санації. 7. Опишіть завдання вартісного аналізу. 8. Визначте переваги нуль-базис бюджетування. 9. Складіть порівняльну характеристику видів бенчмаркінгу.
3	Складання погодження плану фінансової санації підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати законодавчі вимоги до складання плану санації. 2. Дати відповідь на питання: «Чому план санації є ключовим документом у фінансовому оздоровленні підприємства?» 3. Побудувати схему узгодження плану санації із зовнішніми інвесторами. 4. Зобразіть схематично типову структуру плану фінансової санації підприємства. 5. Визначте орієнтовну структуру плану антикризових заходів. 6. Дослідіть способи оцінки ефективності санаційних заходів. 7. Опишіть, що містить план санації у процедурі санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство. 8. Охарактеризуйте порядок схвалення плану санації (санація до відкриття провадження у справі про банкрутство). 9. Визначте основні вимоги до плану санації (в межах провадження у справі про банкрутство). 10. З'ясуйте заходи із відновлення платоспроможності боржника, що містяться у плані санації.
4	Санаційний аудит	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти перелік ключових питань, на які має відповісти аудитор при проведенні санаційного аудиту. 2. Побудувати таблицю «Санаційний аудит – результати – користувачі інформації». 3. Розробити перелік індикаторів платоспроможності підприємства для аудиту. 4. Скласти приклад аудиторського висновку (спрощений варіант). 5. Проаналізувати, як результати санаційного аудиту можуть вплинути на рішення про банкрутство. 6. Скласти схему інформаційних джерел, що використовуються в санаційному аудиті. 7. Дайте відповідь на питання: «Хто може бути замовниками санаційного аудиту підприємства?». 8. Визначте етапи санаційного аудиту. 9. Охарактеризуйте поняття санаційної спроможності підприємства.
5	Санація балансу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте сутність поняття «санація балансу». 2. Розкрийте функції та цілі збільшення статутного капіталу підприємства. 3. З'ясуйте функції та цілі зменшення статутного капіталу підприємства. 4. Опишіть основні причини, які призводять до збитків підприємства.

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Визначте джерела покриття непокритих збитків підприємства. 6. Визначте сутність поняття «санаційний прибуток». 7. Опишіть складові санаційного прибутку. 8. З'ясуйте методи зменшення статутного капіталу підприємства. 9. Визначте сутність поняття «двоступінчата санація балансу».
6	Внутрішні джерела фінансової санації підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зобразіть схематично класифікацію внутрішніх джерел фінансової санації підприємства. 2. Опишіть збільшення вхідних грошових потоків як внутрішнє джерело фінансової санації підприємства. 3. З'ясуйте заходи в межах зменшення вихідних грошових потоків підприємства. 4. Визначте фактори впливу на виручку від реалізації продукції. 5. Визначте види санаційних заходів в рамках реструктуризації активів. 6. Опишіть заходи мобілізації прихованих резервів. 7. З'ясуйте особливості зворотнього лізингу у процесі мобілізації внутрішніх джерел санації. 8. Визначте напрями зменшення собівартості продукції. 9. Опишіть згортання інвестицій як спосіб мобілізації внутрішніх джерел фінансування санації. 10. Порівняйте реактивні та проактивні підходи до фінансової адаптації підприємства.
7	Зовнішні джерела фінансової санації підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте необхідність участі кредиторів у фінансуванні санації підприємства-боржника. 2. З'ясуйте форми участі персоналу у санації підприємства. 3. Визначте мету конверсії (трансформації) боргу у власність. 4. Опишіть якими шляхами може відбуватись конверсія боргу у власність. 5. Списання заборгованості як зовнішнє джерело фінансової санації підприємства. 6. Опишіть переваги та недоліки залучення санаційних кредитів. 7. Визначте мотиви купівлі працівниками акцій свого підприємства. 8. Дослідіть відстрочені (пролонговані) кредити як спосіб фінансування санаційних заходів.
8	Санаційна реструктуризація підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схематично зобразіть класифікацію реструктуризації підприємства. 2. Опишіть заходи реструктуризації виробництва. 3. З'ясуйте заходи в межах реструктуризації активів. 4. Дослідіть заходи фінансової реструктуризації. 5. Опишіть заходи в межах корпоративної реструктуризації. 6. З'ясуйте основні мотиви, які можуть спонукати санатора до реорганізації поглинанням, приєднанням чи злиттям. 7. Порівняйте горизонтальне та вертикальне злиття підприємств. 8. З'ясуйте випадки проведення реорганізації, спрямованої на розукрупнення. 9. Опишіть перетворення як форму реорганізації підприємства.

9	Оцінювання вартості майна підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте в яких випадках у процесі санації існує необхідність визначення вартості підприємства. 2. Опишіть основні принципи оцінювання вартості майна підприємства. 3. Схематично зобразіть види експертного оцінювання майна. 4. Дослідіть етапи оцінювання вартості майна підприємства. 5. Вкажіть особливості оцінювання вартості корпоративних прав. 6. Зобразіть типову структуру звіту про експертне оцінювання майна. 7. Опишіть порядок оцінювання вартості підприємства як цілісного майнового комплексу. 8. Зробіть порівняльну характеристику методів оцінки вартості підприємства.
10	Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємства	<ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте судові процедури, які застосовуються до боржника-юридичної особи. 2. Дослідіть порядок подання заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство. 3. Опишіть підготовче засідання Господарського суду. 4. З'ясуйте процедуру розпорядження майном боржника. 5. Дослідіть порядок виявлення кредиторів, які мають бажання взяти участь у санації боржника. 6. Опишіть попереднє засідання Господарського суду. 7. З'ясуйте порядок проведення зборів кредиторів. 8. Дослідіть процедуру ліквідації. 9. З'ясуйте черговість задоволення вимог кредиторів.

Методи навчання:

- методи формування професійної компетентності (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, візуалізація, дискусія, робота з інформаційними ресурсами, самостійна робота за програмою навчальної дисципліни);
- методи формування практичних умінь та навичок (розв'язування задач, виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць, розробка та захист презентацій).
- дистанційне навчання з використанням системи Moodle.

Система контролю та оцінювання

- методи поточного контролю (експрес-опитування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, захист практичного заняття, тестування, письмове опитування, розв'язування практичних ситуацій);
- підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми. Роботи, які здаються із порушенням термінів

без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну).

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати на практичних заняттях (опитування, тестування, розв'язання задач, захист презентації, виконання завдань для самостійної роботи) за кожен модуль становить 6 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожен модуль. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; 2 модуль – 30 балів (разом – 60 балів).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90 – 100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

З дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємств» проводиться семестровий залік в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни, і в терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Залік проходить у формі усного спілкування лектора зі здобувачем по питаннях тем, які були опрацьовані під час аудиторних занять. Також залік може бути проведений у вигляді тестування у системі Moodle.

При виставленні підсумкової оцінки враховується повнота та обґрунтованість відповідей студента на заліку, а також його активність під час поточних занять.

Оцінка (кількість балів) за дисципліну (тему, окреме завдання) передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад фінансового управління;	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал;

	<ul style="list-style-type: none"> – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем фінансового менеджменту. 	<ul style="list-style-type: none"> – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) В	<ul style="list-style-type: none"> – показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) С	<ul style="list-style-type: none"> – показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D	<ul style="list-style-type: none"> – має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає неточності при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) Е	<ul style="list-style-type: none"> – має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки. 	<ul style="list-style-type: none"> – допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти 	<ul style="list-style-type: none"> – не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

перескладання F	програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни.	
--------------------	--	--

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Фінансова криза на підприємстві: причини та наслідки виникнення.
2. Сутність та особливості антикризового управління фінансами підприємств.
3. Інституційні та функціональні аспекти антикризового фінансового менеджменту. Суб'єкти та об'єкт антикризового управління фінансами.
4. Інституційні особливості антикризового менеджменту.
5. Конфлікт інтересів та їх вирішення у системі антикризового менеджменту.
6. Прийняття рішення про санацію суб'єктів господарювання. Досудова санація та фінансове оздоровлення в процесі провадження справи про банкрутство.
7. Правове та нормативне забезпечення антикризового управління фінансами підприємств.
8. Методи, важелі та інструменти антикризового фінансового менеджменту.
9. Огляд методологічних підходів до оцінки ймовірності банкрутства.
10. Одно факторні та багатфакторні моделі прогнозування банкрутства.
11. Західні моделі діагностики банкрутства та наслідки їх застосування для аналізу підприємств в Україні.
12. ABC – аналіз, як метод санаційного контролінгу.
13. Основні концепції контролінгу, його функції та завдання контролінгу.
14. Антикризове фінансове управління та контролінг ризиків. Система раннього попередження та реагування.
15. План антикризових заходів. Його ефективність.
16. Система бюджетів, як складова плану антикризових заходів.
17. Характеристика першочергових заходів, спрямованих на поліпшення ліквідності підприємства (Crash-програма).
18. Аналіз точки беззбитковості як метод санаційного контролінгу.
19. Внутрішній аудит в системі ризик-менеджменту.
20. Бюджетування як інструмент оперативного контролю лігу. Нуль-базис бюджетування.
21. Сутність та основні критерії санаційної спроможності підприємств.
22. Зміст, характерні ознаки та замовники санаційного аудиту
23. Аналіз виробничо-господарської діяльності, як елемент санаційного аудиту.
24. Аналіз причин кризи та сильних і слабких сторін підприємства в рамках санаційного аудиту.
25. Оцінка ефективності та наслідки санації підприємств.
26. Висновки за результатами санаційного аудиту. Акт аудиторської перевірки.
27. Санаційний прибуток та його складові.
28. Двоступінчаста санація та альтернативна санація.
29. Визначення потреби в капіталі для фінансування антикризових заходів.
30. Економічний зміст і мета санації балансу.
31. Поняття та класифікація внутрішніх джерел фінансової стабілізації.
32. Санаційна спроможність підприємства.
33. Завдання, методи та мотиви зменшення статутного капіталу підприємства.
34. Завдання, методи та мотиви збільшення статутного капіталу підприємства.
35. Управління витратами в системі антикризових заходів. Управлінський облік в антикризовому менеджменті.
36. Фінансове оздоровлення із залученням засобів власників підприємства.
37. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Мотивація кредиторів у санації підприємства.
38. Фінансова участь персоналу в санації підприємства.

39. Державна фінансова підтримка санації підприємств.
40. Реструктуризація підприємства як специфічний напрямок антикризового управління. Види та способи реструктуризації підприємства.
41. Санаційна реорганізація підприємств: поняття та форми. Законодавчі передумови і вимоги при реорганізації.
42. Реорганізації спрямована на укрупнення.
43. Реорганізація спрямована на розукрупнення.
44. Порядок оцінки вартості майна.
45. Підстави для порушення та порядок провадження справи про банкрутство.
46. Арбітражний керуючий та ліквідаційна комісія: функції та обов'язки.
47. Розподіл виручки від продажу ліквідаційної маси. Черговість задоволення вимог кредиторів.
48. Підстави для порушення справи про банкрутство.
49. Порядок списання і розстрочення податкової заборгованості платників податків при укладанні мирової угоди у справі про банкрутство.
50. Учасники провадження справи про банкрутство.
51. Судові процедури, які застосовуються до боржника в процесі порушення справи про банкрутство.
52. Поняття мирової угоди, порядок її укладання.
53. Поняття, ознаки, мотиви та цілі прихованого, фіктивного та умисного банкрутства.

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці освітнього компонента відбувається згідно діючого в Університеті «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Рекомендована література

- основна

1. Боронос В.Г., Плікус І.Й. Управління фінансовою санацією підприємств: підручник. Суми: Сумський державний університет, 2022. 459 с.
2. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посіб. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2015. 320с.
3. Ковальчук Н.О. Управління фінансовою санацією підприємства : навч.- наочн. посібник. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 168 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/12077>
4. Ковальчук Н.О., Феदिшин М.П., Жаворонок А.В., Абрамова А.С. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університету ім. Ю.Федьковича, 2019. 334 с.
5. Кодекс України з процедур банкрутства: від 18.10.2018 р. № 2597- VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
6. Крутова А.С., Лачкова Л.І., Лачкова В.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. Х: Видавець Іванченко І.С., 2017. 186 с.
7. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства» від 26.10.2010 №1361. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-01#Text
8. Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств: навч. посіб. Вид. 2-ге, без змін. Київ : ЮШУ, 2009. 564 с.
9. Управління фінансовою санацією підприємства: / за ред. Т.А. Говорушко. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 400 с.

1. Kovalchuk N.O., Pavlyuk A.O. Current trends of bankruptcy Ukraine and measures insolvency to prevent domestic enterprises. *Економіка та суспільство: електронне наукове фахове видання*. 2018. №14. С.478-483. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/14_ukr/14_2018.pdf
2. Єрмоленко О., Коковіхіна О., Лисьонкова Н. Фінансова санація як спосіб запобігання банкрутству підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2024. №190. С. 114-117. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1470/1414>
3. Ковальчук Н.О. Банкрутство в період воєнного стану: новації законодавства. Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали VI міжнародної наук.-практ. конф., м. Чернівці, 18 квітня 2024 р. / Чернівецький нац. ун-т. Чернівці, 2024. С. 318-321. URL: <https://tenacity-conference.chnu.edu.ua/%D0%B0%D1%80%D1%85%D1%96%D0%B2>
4. Ковальчук Н.О., Павлюк А.О. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств. *Економіка та суспільство: електронне наукове фахове видання*. 2016. №3. С.203-208. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/36.pdf
5. Ковальчук Н.О., Руснак Т.В. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. *Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання*. 2016. №11. С.368-371. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/78.pdf>
6. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрмічук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
7. Ковальчук Н.О., Корбутяк А.Г., Юрій Е.О., Гаватюк Л.С., Сокровольська Н.Я. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю.Федьковича. 2021. 138 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1657>
8. Ковальчук Н.О., Слусаряк М.М., Пуша А.В. Аналіз методик прогнозування банкрутства та оцінка фінансового стану вітчизняних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2018. №1. С.248-253. URL: <http://oaji.net/articles/2017/727-1525686517.pdf>
9. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством: навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ: Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
10. Новик І. В. Фінансова санація в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9431>
11. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 року № 2258- -VIII. Із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 20.01.2025)
12. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
13. Про затвердження Національного стандарту № 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав": Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>
14. Про затвердження Національного стандарту № 2 «Оцінка нерухомого майна»: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року № 1442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF#Text>
15. Про затвердження примірних форм плану санації боржника у справі про банкрутство та плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність: наказ Міністерства юстиції України від 24.10.2019№ 3258/5. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mus32527>
16. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність: Закон України від 12.07.2021 року № 2658-III. Із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 20.01.2025)

17. Смагло О. Теоретичні основи функціонування фінансової санації та банкрутства підприємств в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 3 (03). С. 47-50. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.3-9>
18. Сукрушева Г.О. Причини та наслідки банкрутства вітчизняних підприємств у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2017. № 9. С. 682–686.
19. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / колектив авторів за заг. ред. Е.О. Юрія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2020. 348 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7253>

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. Інформаційно-довідкова система «Банкрутство». URL: <https://info.bankrut.gov.ua/>
2. ДП «НАІС». URL: <https://nais.gov.ua/about>
3. Дія. Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua/marketplace/finansuvanna>
4. YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
5. Журнал Forbes Ukraine. URL: <https://forbes.ua/company>
6. Економічна правда. URL: [epravda.com.ua](http://pravda.com.ua).
7. Liga.net. URL: <https://finance.liga.net/ua>
8. БІЗНЕС ЦЕНЗОР. URL: <https://censor.net/>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. Я. Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни регламентуються наступними нормативними документами ЧНУ:

1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyly-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.